

Русия и българският църковен въпрос.

В продължение на десетилетия историците на църковното ни движение, съзнателно или неволно, се поддават при **интерпретациите** на отделни събития и обстоятелства от развоя на българо-гръцкия спор на собствените си политически пристрастия или на наследените от епохата на Възраждането емоции и **пропагандни клишета**. Сред най-дискутираните в научната и популярната книжнина въпроси е този за ролята на Русия при решаването на българския църковен въпрос.

Още през XVII и XVIII в. Русия започва да използва православието като мощно средство за политическо и културно влияние върху подвластното на **падишаха** християнско население. Контактите с Вселенската патриаршия се активизират, увеличават се и помощите, които се предоставят на църкви, манастири и на самата Патриаршия под формата на дарения от църковна утвар, религиозна книжнина, парични ресурси, приходи от поземлени имоти. През втората четвърт на XIX в. когато конфликтът между българите и гръцкото духовенство бързо се разраства, руската дипломация открито се противопоставя на българските искания, аргументирайки тази своя позиция с желанието да се съхрани единството на православието в Османската империя. И докато други страни, като Франция или Англия, проявяват повече гъвкавост по българския църковен въпрос, демонстрирайки в определени моменти готовност да подкрепят възстановяването на независимата българска църква, чак до средата на 60-те години на XIX в. Петербург категорично и последователно подкрепя твърдата неотстъпчивост на Цариградската патриаршия. Съдействие за тази своя позиция Русия намира и сред онези представители на българското духовенство, които получават образованието си в руски семинарии и руски духовни академии.

Едва след назначаването на ген. Николай Игнатиев за посланик в Турция отношението към българо-гръцката разпра постепенно еволюира към възприемане на идеята за постигане на компромис между Патриаршията и българските църковни водачи. Така се появява и проектът на патриарх Григорий VI от 1867 г. за създаване на Българска екзархия, но с ограничен териториален обхват. Усилията на руската дипломация да контролира развоя на църковната борба, продължават и през следващите години. Белезите на тази „скрита“ руска намеса може да се проследят в дискусиите по време на църковно-народния събор през 1871 г., в избора на Антим I за български екзарх, в колебливото поведение на екзархийската управа по важни за българската национална кауза въпроси.

Задача: Напишете значението на следните понятия и термини:

интерпретация

пропагандни клишета

падишах

Задача: Изберете верния отговор на въпросите.

Каква е ролята на Русия през XVII и XVIII век спрямо православието в Османската империя?

- а) Подкрепя единствено гръцкото духовенство

- b) Използва православието като средство за политическо и културно влияние
- c) Остава православието без подкрепа **Верният отговор е: b)**

Каква е била позицията на руската дипломация към българо-гръцката разпра до средата на 60-те години на XIX век?

- a) Подкрепя твърдата позиция на Цариградската патриаршия
- b) Оказва подкрепа на българските искания
- c) Предлага териториален компромис с Патриаршията **Верният отговор е: a)**

Какво променя руската позиция към църковния въпрос след назначаването на ген. Николай Игнатиев за посланик?

- a) Включване на Франция и Англия в дискусиите
- b) Възприемане на идеята за компромис между Патриаршията и българските църковни водачи
- c) Затягане на подкрепата за Цариградската патриаршия **Верният отговор е: b)**

Кой е проектът на патриарх Григорий VI от 1867 г.?

- a) Разпускане на Българската екзархия
- b) Създаване на Българска екзархия с ограничен териториален обхват
- c) Възстановяване на независимата Сръбска църква **Верният отговор е: b)**

Какъв е резултатът от руската намеса в църковно-народния събор през 1871 г.?

- a) Избирането на Антим I за български екзарх
- b) Прекратяване на българо-гръцката разпра
- c) Пряка подкрепа за Цариградската патриаршия **Верният отговор е: a)**